లిల్లీతో స్నేహం ఎలా అయిందంటే!

"లిల్లీతో నాకు పరిచయం యెట్లా అయిందంటే!" అన్నాడు దామోదరరావు, నేను పందిట్లోకి వచ్చేటప్పటికి.

"దామోదర్రావుగారు ఏమిటో శలవిస్తున్నారే" అన్నాను.

"వుండరా, నోరు మూసుకువిను" అన్నాడు కుమారస్వామి.

"వింటాను! మొదటినుంచి చెప్పమను" అన్నాను.

దామోదర్రావు రిటైర్డు స్కూళ్ళ డిప్యూటీ యిన్స్పెక్టరు. వయస్సులో ఆయన రూపము షోకు తలచుకొని మురిసే ముసలమ్మలు యింకా వున్నారు. ఎన్నో కథలు చెప్పుకుంటారు, ఆయన సాహస దృశ్యాలను గురించి అందరం కౌలస్య పెళ్ళికి చేరుకున్నాం. మేము గోల చెయ్యగా చెయ్యగా ఆ రాత్రికి రెండు "తెల్లగుర్రాల" బండ్లు తెప్పించారు పెళ్ళివారు.

అర్ధరాత్రి దేవీపూజకు చేరేము. అంతకుముందే నేను సోడా కొట్టుకు వెడుతూ దామోదరరావుగారూ! నేను యీ మధ్య మీ చిన్నతనంలో తీసుకొన్న ట్రయినింగు స్కూలు ఫోటో చూచాను. మీ కోరమీసాలు, మీ కరకు చూపులు, ఏమి గొప్పగా ఉన్నారండీ! చెయ్యి చూపిన చోటల్లా పంతులమ్మలు చిక్కేరంటే ఒక వింతా? కానీ! యిప్పుడు మిమ్ములను చూచి ఆ రూపం ఇమేజిను చేసుకొనుట కూడా కష్టమేనండీ" అన్నాను.

నీళ్ళు పోసుకోకుండానే ఒక గ్లాసు కొట్టేశాడు.

"ఒరేయి, జాగ్రత్తగా దాచుకున్నానురా, ధనాన్ని గాని, రూపాన్ని గాని, ఆరోగ్యాన్ని గాని ఈనాడు అర్భకపు వెధవులకు - ఈప్రివెన్షనులు, ప్రొహిబిషన్లు, ఈ భయాలు! ఎందుకు పనికొస్తారు మీరు? అప్పుడు కాదు, ఈనాడు భాలన్జి" అంటూ వుండగా నవ్వుతూ పరుగెత్తాను.

సోడాలు తీసుకొచ్చేటప్పటికి కథ ప్రారంభించాడు.

* * *

"పొనమ్మ స్కూళ్ళ ఇన్స్పెక్టస్ డిపార్టుమెంటల్‌గా అక్కడక్కడ కలుసుకోవడం ద్వారా పరచయమయింది మాకు. క్యాంపులకు పల్లెటూళ్ళలో తటస్థపడేవాళ్ళం. పట్నాల్లో పలకరించుకున్నది వేరు. కాంపుల్లో ఒకరి సహాయం లేకుండా ఇంకొకరికి గడవదు. ఒకరి దగ్గర స్టౌవ్ లేకపోతే ఇంకొకరి దగ్గర కాఫీపొడి అయిపోతుంది. ఒకరు చక్కెర యిస్తే ఇంకొకరు దీపమిస్తారు. అట్లానూ."

ఆరోజు మధ్యాహ్నం బస్సుకోసం ఎదురుచుస్తూ ఒక చెట్టు క్రింద నిలుచున్నాము.

"బస్సుల్లో వెళ్ళే మనం, రోడ్డు వెంబడి మైళ్ళుకు మైళ్ళు నడిచే వాళ్ళ కష్టంగాని, సుఖంగాని, యెరగం కదా? ఇరికి, ఇరికి ఒత్తుకొని కూచుంటాము. ప్రయాణం ఎప్పుడు ఆఖరౌతుందా అని విసుక్కుంటో, ప్రపంచపు స్వేచ్ఛ వాళ్ళది. ఆడవాళ్ళు, మగవాళ్ళు అదివరకు మొదలెరగని మనుషులు కూడా, స్వచ్ఛమైన గాలిలో నవ్వుతూ, ఆనందం పరియాచకాలాడుతూ, పోతూ వుంటారు. సాయంత్రపు చల్లగాలి ఉదయపు మంచు, మధ్యాహ్నపు నీడల చల్లదనం, ఆ సౌఖ్యాలు వాళ్ళ సొమ్ము, ఎంత విప్పి మాట్లాడినా, పరియాచకం కిందే తీసుకొని మాటకు మాట అంటిస్తారు ఆడవాళ్ళు. కాని ఈ ఆఫీసు బెంగలు ఆదుర్దాలుండవు. స్త్రీ అన్ని మైళ్ళు వెంటనడిచి తనతో నవ్వుతున్న మగవాడు అక్రమమైన చనువు తీసుకోడు. తీసుకునే బుద్దే కలగదు చదువుకున్న వాళ్ళలో. కొత్తవాడు పలకరించగానే, వాడిమాట చెవిమీద కాక, చెయ్యిమీద పడ్డట్టు అదిరిపడి, డిఫెన్సులలో వుంటారు ఆడవాళ్ళు. పరిచయ మయిందా అర్థంలేని నమస్కారాలు, సారహీనమైన డిపార్టుమెంటు కబుర్లు నిజంగా ఇంటరెస్టులేని వార్తలూ, అని కూడా ఆలోచించి, తూచి, మాట్లాడతారు. సహజంగా కాకులవలె, చీమలవలె కూడా సంభాషించుకోడం మరచేపోయినాము, వెధవ బ్రతుకు, సెక్సు ఇంటరెస్టు కలిగినా, సహజంగా కోర్కె తెలియజెయ్యడమూ, నిర్భయంగా నిరాకరిచండమూ లేనేలేవు'' అన్నాను.

ఆమె చక్కని కళ్ళను వాల్చి మాట్లాడక నుంచుంది.

"అప్పుడే కోపం తెప్పించినట్టున్నాను - నా మాటలతో. ఊసేనా, కొంచెం చనువుగా మాట్టాడ నిచ్చినందుకు, అప్పుడే అటువంటి సంగతులు మాట్లాడుతున్నాడో! అనుకుంటున్నారు.

"కాదు మీ మాటల్లోని యదార్థం యోచిస్తున్నాను.

* * *

బస్సులో ఒక్కరూ ఇంగ్లీషు వచ్చిన మొహాలు కనపళ్ళేదు. మేము సంభాషణను ఇంగ్లీషులో కన్‌టిన్యూ చేశాము. ప్రేమ వివాహం, వీటి విషయమై నేను విప్లవోద్దేశ్యాలు కలవాణ్ణని ఆమెకు చెప్పాను. కాని తెలీనట్లే నటిస్తోంది. నాకు ఆమె శరీరం కన్నా మనసు ముఖ్యం. ఆమె కార్టెర్ మీద ఇన్‌టరెస్టు యెక్కువయింది.

* * *

"మీరిన్ని యేళ్ళు జీవించారు. యౌవనమూ, ఆకర్షణా యిక వుంటే అయిదారేళ్ళో వుంటాయి. తర్వాత ఉద్యోగమూ, మర్యాదా, గౌరవమూ వుంటాయి. దూరంగా నుంచుని వందల కొలది పూలమాలలు భక్తితో వేస్తారు. కాని వేళ్ళు తగిలిస్తో మీ మెడలో పూలమాలవేసి ఆ క్రొత్త అందాన్ని ఆరాధించడం వుంటుందా? కొందరు, ఎవరో ఒక్కరు తృప్తిపొందుతారు.

అధికారమూ ఉద్యోగము వున్న తక్కిన వాళ్ళందరికి ఐశ్వర్యమూ, అధికారమూ, సౌందర్యమూ, బలమూ అన్నీ మరియింకో ప్రియతమైన ప్రాణికి ఆనందం కలిగించేందుకు సాధనాలే. అట్లాంటి ప్రేమ నెరగని వాళ్లు స్వార్థమనే యినుపకవచంలో నివసించారన్నమాట" అన్నాను.

"నేను యీటీచర్లను ప్రేమిస్తున్నాను. చాలా మందికి సహాయం చేస్తాను. చదివిస్తాను" అంది.

"నాకు తెలుసు. అది ఒక స్వార్థం, అధికారం. వాళ్లమీద ప్రేమవుందా? మిమ్మల్ని, మీ సౌఖ్యాల్ని మరచి వాళ్ల ఆనందం మీదిగా చేసుకోగలరా? లోకుల మీద యే యోగులకో, ఋషులకో అట్లాంటి ప్రేమ వుంటుందంటారు. అది ఆదర్శం. కాని సామాన్యుడికి ఒక్క సెక్సు ప్రేమలోనూ, దానికి సంబంధించిన పిల్లల మీద ప్రేమలోనే సాధ్యమవుతుంది. ఆ రెంటిని యెరగని బ్రతుకు వాన నెరగని యెడారి."

ఆమెకు నా మాటలు శూలాలవలె గుచ్చుకున్నాయి. ఆమె అంతరాత్మ తెలీని భాషలో చేసే అర్తరవాన్ని నేను తర్జుమా చేసి చెప్పినట్టు తోచిందిగావును.

అందికదా కాని ప్రేమను అనుభవిద్దా మన్నా, పిల్లల్ని ప్రేమించాలి అన్నా, మగవాళ్ళతో సంబంధం అవసరమవుతుంది. చాలా చనువైన సంబంధం, వాళ్ళచేతికి అధికారాన్ని వప్పజెప్పేసంబంధం, ఆ పురుషులా, పశువులు, క్షమించండి."

"ఎట్లా?"

"మీకే స్త్రీతో సంబంధం కలిగితే అధికారం మీది. నాకు అట్లా కలిగితే, అధికారం అతనిదీ."

"ఏమీ! అధికారమిస్తేనేం? సర్వమూ ప్రేమించిన వారి చేతుల్లో పెట్టి, ఆ ఒక్క ఆలింగనంలో తను జీవిస్తున్న సంగతి మరవడం కన్నా స్త్రీకి పరమావధి వుందా?"

"కాని ఔన్నత్యంగల పురుషుడు దొరకవద్దూ! పెళ్ళే చేసుకొన్నాననుకోండి. నన్నంటి పెట్టుకుని నాతో తిరగాలి ఆ మనిషి. అతనికేం గౌరవ ముంటుంది? నాకు మాత్రం అతని మీద ఏం గౌరవ ముంటుంది? ఇంకా ఆయన ఇల్లంతా సిగరెట్లు, కుర్చీలనిండా ఇంటినిండా మాసినబట్టలు, ఆయన స్నేహితుల అల్లరి, తగాదాలు అప్పుడప్పుడు త్రాగుడు, డబ్బు కోసం పోట్లాటలు, నా మీద అనుమానాలు, ఆజ్ఞలు - పట్టుకుంటే వొదుల్తాడా! అందరిముందు చవక చేస్తాడు. బడాయిగా చెప్పుకుంటాడు. నేను తిరగబడ్డానా, నన్ను వొదిలేసి పోతాడు. అంతకన్నా యీ వొంటరిసుఖమే నయం. ఇవి కాక ఇంకా పెద్ద భయాలు మీకు తెలీనివి కావు."

"వాస్తవమే. మీరు అనుభవంతో మాటాడుతున్నారు. నాది వొట్టి థీయరీ."

"నన్ను వెక్కిరించకండి. నేను చాలా సీరియస్‌గా మాట్లాడుతున్నాను."

కళ్ళల్లో నీళ్ళు కమ్మేయి. జొన్న చేల మధ్యనించి పోతోంది బస్సు, కంకులు నా మోహానికి రాసుకొని, కొత్త చేలను సృజించే పూరజాన్ని నా మొహాన్న చిమ్ముతున్నాయి. ఆ వొంగిన చేల మీద కమ్మిన సాయంత్రపు శాంతి నా హృదయాన్ని కలవర పెడుతోంది.

"పాపం! మీకు తగిన మీ ఆత్మకు సంతుష్టి నివ్వగలిగిన అనుభవం అవలంభించాలని మనఃపూర్వకంగా కోరుతున్నాను. అది మరిదేన్నో, ఈశ్వరకరుణో, ఎట్లా కలుగుతోందో మరి!"

"లాభం లేదు. కాలం మించిపోయింది. చిన్న తనపు ఆరోగ్యంలో చిన్న చిన్న గాయాలు లెక్క చెయ్యం, అట్లానే యౌవ్వనపు, ప్రేమలో ఈ లోపాలని లక్ష్యపెట్టక ప్రేమించగలం.

కాని ఇప్పుడు చిన్న నొప్పిగాని, చిన్న లోపంగాని, సహించడం కష్టమవుతుంది. పరిపూర్ణత లభించదు మానవ మాత్రులకు.

"కాని మీ రట్లాంటి భయాలతో లోకాన్ని అనుమానంతో చూడకూడదు. గులకరాళ్ళేకదా అని కళ్ళు మూసుకుంటే, ఎన్నడో విలువగల రత్నం లభించే ఛాన్సు పోతుంది."

"ఏమో నాకు ఆశలేదు. ఏమిటీ! మగవాళ్ళయినంత మాత్రాన నేనెందుకు విరోధం చూపాలి, అని కొంచెం స్నేహంగా, స్వేచ్ఛగా మాట్లాడితే, అప్పుడే, ఆనాడే, విక్టరీ తగాదా లన్నట్టుగా అనవసరపు విజిట్సునాకు. తమమీద ఆ విధంగా ఇష్టపడ్డానో లేదో తెలుసుకోగల విచక్షణ లేదు. పెద్ద పొట్టలు వేసికొని పీల్చుకుంటొ వెకిలి చూపులతో, మాటలతో తయారు....."

"ఏదీ మీ ఫోటో వుందా?"

"ఈసారి క్యాంపు ఎక్కడ?"

"ఇంట్లో మీరొక్కరేనా?" అని అడుగుతో వుంటే నా స్లిప్పరు తీసి మొహంమీద విసిరివెయ్యాలని వుంటుంది.

నాకే మొగవాడు కావలిస్తే, పనిచేసే చాకలివాడు, ఫ్యాన్ నయం వీళ్ళకంటే. పెద్ద అద్దం వాళ్ళముందు పెట్టి చూసుకోండి, మీ అందం అనాలనిపిస్తుంది.

"రాత్రి ఎన్నింటికి పడుకుంటారు! ఒకవేళ నిద్రపట్టకపోతే యిట్లా వస్తా, సినిమాకి వస్తారా?" అని కొందరు.

నేను కొన్నాళ్ళు పెయింట్ చేశాను. అందువలన శరీరం వొంపులు చప్పున గుర్తు పట్టగలను. ఠీవిగా, గంభీరంగా వేసుకొన్ని సర్జి లాంగ్‌కోట్ల క్రింద ఏముంటుందో? చలవమడతలూ పట్టుసూట్లూ ఏ దాస్తాయో!

ఇంక యౌవనులు, కొత్తగా ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీ నుంచి ప్యాసైన వాళ్ళు, ఈ కవులూ, కథకులూ వస్తారు. మా అక్క కొడుకు పార్వతీశం తీసుకొచ్చేవాడు. వాళ్ళ మాటలు ఎంతసేపూ ఈమిస్ ఆమిస్, అందరూ తనని ప్రేమించడమే. తామే వెనుతియ్యడం ఆమిస్‌లు ఎవరుంటారు. లక్షధికార్ల కూతుళ్ళు, దివానుల కుటుంబం వాళ్ళు, ఇంగ్లీషు కన్యలు, నర్సులు. మరి అంత గొప్ప పిల్లలు తమని ప్రేమిస్తూవుంటే, సుఖంగా వాళ్ళని పెళ్ళిచేసుకోక ఈ గుమాస్తపనులకి ప్రయత్నా లెందుకో తెలీదు.

"నేనండి. శ్యామలా చటర్జీని కలిసికొని మాట్లాడాను. యీ మూవ్‌మెంటును గురించి అంటారు. ఏ శ్యామలా! ఆక్స్‌ఫర్డ్‌లో ఆరేళ్ళు చదివి, ఇప్పుడు మూవ్‌మెంట్‌లో జైలుకు వెళ్ళిన నాయికరాల్ని గురించి! ఆమె నన్ను చూసి వదలదండీ. నా సెక్రటరీగా వుండు' అని చాలా ప్రేమతో చెయ్యి పట్టుకుందట! వాడి మొహం చూడవలసింది మీరు! ఇన్ని దేశాలు తిరిగి, రోజుకు ఇంతమందిని చూసే ఆమెకి, లోకం కొల్లబోయి, మీ చుంచుమొహంవాడే దొరికేడట! ఏం అహంభావా లంటారు? వీళ్ళ తాహతు? సెన్స్ ఆఫ్ ప్రపోర్షన్ పోతుంది వీళ్ళకి."

ఆమె మాటలు వింటే నాకు భయం వేసింది. ఇంత విచక్షణా, స్వతంత్రమూ, ఆమెలో వున్నాయనుకోలేదు. నా మామూలు మాటలలో స్త్రీ యౌవనమూ కోర్కా ప్రాతివత్యం మాట్లాడి తబ్బిబ్బు చేసి తమాషా చూద్దామనుకున్నాను.

అదృష్టవశాత్తు ఎన్ని గారెలు తిన్నా, నాకు బొర్ర రాలేదు. వచ్చివుంటే బస్సులోంచి దూకి పారిపోదును.

"మాట్లాడరేం."

"ఏమీ తోచటం లేదు."

"మిమ్మల్ని అంటున్నాననుకున్నారా?"

షర్టు కింద చూచుకున్నాను.

"మొన్న ఇద్దరు ప్లీడర్లండీ. పక్క కంపార్టుమెంటులో ఎక్కారు."

ఎవరూ లేరురా. ఇంట్రడ్యూస్ చెయ్యడానికి అంటారు. ఇంట్రూడ్యూస్ చెయ్యడం, రావడం, నాతో కూచోడం, జయించడం..... ఇట్లా వుంటుంది ధోరణి.

"ఇంక తిట్టకండీ మొగవాళ్ళని."

"మిమ్మల్ని కాదండీ!"

"నేనూ అందరిలాంటి వాణ్నే."

"కాదనుకునే మాట్లాడుతున్నాను. పొరబడ్డానేమో!"

"ఏమైతేనేం! పురుష రక్తమే!"

"మీరు వేరని నా నమ్మకం. అందుకనే ఇంతదూరం మాట్లాడాను. ఇట్లా మాట్లాడి నా మనస్సు కనుక్కోవాలనే మొదలు పెట్టారు. అవునా? వొప్పుకోండి."

"నిజమేమిటి?" అని ప్రశ్నించుకున్నాను.

"మొదట ఆ ఉద్దేశ్యం లేదుకాని పూర్తిగా లేదనటం నిజం కాదు."

"ఎక్స్‌పెరిమెంట్ చేద్దామా?"

"ఏమిటి?"

"ప్రేమ"

"ఊఁ"

"కాని అదే బంధమవుతుందని భయం. అది మన స్వభావంలోనే ఉన్నది. హృదయాన్ని అర్పించకుండా అనుభవిస్తే ఆనందం లేదు. హృదయాన్నిస్తే బానిసత్వం, విరహం, ఈ బాధలన్నీ వెంటనే వస్తాయి."

"కాదు. నేను బంధం కానీను."

"మీరా మాట అంటే అప్పుడే నాకు బాధ - యింత త్వరగా తప్పుకోగలవాడు నన్నేం ప్రేమిస్తున్నారని చూశారా!"

బస్సాగుతోంది.

"మా యిటికి రండి త్వరలో. తక్కింది మాట్లాడుకుందాం. విజిట్ అనుకోనులెండి."

మొదటి నుంచీ కూడా మా సంబంధం స్కాన్‌డల్ కాకుండా చాలా జాగ్రత్తపడ్డది పొన్నమ్మ. నన్ను చాలా జాగ్రత్తగా ఉండమని బ్రతిమాలేది.

"మీరు చెప్పే స్వేచ్ఛలో వుండే ఆనందం నేనెరక్కపోలేదు. కాని ఆ ఆనందం కన్న పనిలేని వాళ్ళ ఆక్షేపణలూ, నీచపు మాటలూ, చాలా కష్టాల్నీ తీసుకొచ్చి, మన ప్రేమనే నీచంగా చూపిస్తాయి. బాధలు తిట్లూ అనుభవించి ప్రపంచాన్ని సంస్కరింపవలసిన ధీరులు అవసరమని వొప్పుకుంటున్నాను. కాని నేనట్లాంటి ధీరురాల్ని కావాలని నాకేమి కోర్కెలేదు. ఒక్కమాట ఎవడైనా నన్నంటే వారంరోజులు బాధపడి. ఆ ఊరు విడిచి పారిపోతాను" అన్నది.

ఆర్నెలయింది. మా ఎక్స్‌పెరిమెంటు పూర్తి అయ్యే కాలం వచ్చిందని తోస్తుంది. కాని నాకు చెప్పటానికి ధైర్యం చాలటం లేదు. ఆమెకు చాలా బాధ కలుగుతుందని తెలుసు. ఆమె మనసులో ఎంతో ఉత్సాహమున్నా, శరీరం తిరగబడుతోంది. ఇన్నాళ్లు నిర్లక్ష్యం పొందిన కసిని శరీరం ఈనాడు తీర్చుకుంటోంది.

ఓ ఉదయం నా ఆఫీసులోకి ఇరవైయేళ్ళ అమ్మాయి వచ్చింది.

"ఎవరు?"

"నా పేరండి లిల్లీ"

కొంచెం సేపు ఆమె అందం చూస్తూ, నుంచున్నాను. హంపిలో విగ్రహాలను చూశాను. ఆ నడుమ అందం, యెదురుగా, ముందుకి భారంతో కళ్ళని బెదరించే రొమ్ము, విశాలమైన బలుపైన మొల, చిన్న వాళ్ళకి నీలపు నదివొడ్డున తెల్లని యిసుకబయలు చూస్తే యెట్లా వుంటుంది. నా చూపులకి ఆ సంతోషా నిచ్చింది ఆ జఘనము. పల్లెటూరి పనులతో చక్కని వొంపులేర్పడి, ఎంతైనా అలవని కండరపు తాళ్ళతో బిగించి వుంది ఆ తొడల పై భాగమంతా. ఈగ వాలినా జారిపోతుంది. దుమ్ము పలుకైనా చెదిరిపోతుంది. అద్దంమీదపడ్డ కాంతిలాగ, లేడి చర్మంమీదవలె. ఒక్కసారి నా తలను ఆమె రెండు స్థనాలమధ్య వొత్తుకోగలిగితే! ఇవన్నీ ప్రతినిమిషానా నాకు కలిగే సామాన్య వికారాలనుకోకండి. కాని ఆమె అందం అటువంటిది. నే ననుభవించిన అందం వెనక, ఏ మాత్రం నా మనసు భ్రమపడలేదని చెప్పగలను.

ఏం అంత అందాన్ని చూసి మాత్రం దుర్మార్గపు ఆలోచనలు రావొచ్చునా అనుకొని పెదవి విరుస్తారు మీరు. మీకు రావా; నిజం చెప్పండి" అంటున్నాను నేను. "రావు" అని అంటారా, మిమ్మల్ని చూస్తే జాలి పడతాను. జాలికి రెండు మూడు కారణాలున్నాయి. దాంట్లో ఏ కారణంవల్ల మీరంత పవిత్రులైనారా అని ఆలోచించుకుంటున్నాను.

ఆలోచనలు వచ్చినా, మేము ఏదో మరచిపోతాము కాని అనుభవిస్తామా అంటారు. నాకు లభ్యమయింది కనుక అనుభవించాను. మీకు లేదు. అదృష్ట భేదం తప్ప, నీతిభేదం కాదు, పవిత్రవంతులైన మీకూ పాపాత్ముడినైన నాకూ.

ఆ చీరకింద నుంచి కనపడుతోంది పొట్టకింద నునుపూ, చదునూ, జారుడూ! మెత్తని ఆ గచ్చుని, వేళ్ళతో మెల్లిగా రాయగలిగితేనా? కొంతసేపు తేరిపార చూస్తో కూచున్నాను మాట్లాడక.

"ఏమిటి?"

"నా ఉద్యోగం పోయింది. నేను టీచర్ని. నా మీద నిందలు వ్రాసి, గిట్టనివాళ్ళు తీయించేశారు."

"నన్నేమి చేయమంటావు?"

"తమరిదయ"

"ఏమిటి నా దయ! నే నేం చెయ్యను?"

"అమ్మగారితో తమరు చెపితే,"

"ఏ అమ్మగారూ?"

"ఇన్స్పెక్టర్ దొరసానిగారు."

"ఆమేనా తీసేసింది?"

"ఆమే మా మానేజరుచేత తీయించేశారు."

"నేను చెపితే ఆమె యెందుకు వింటుంది?"

"ఆమె నెరుగుదురు కదా!"

"ఎరిగివుంటే మాత్రం!"

మాట్లాడలేదు.

"మా రహస్యం వెల్లడయ్యిందా?"

"నాకు తెలీదు వెళ్ళు."

కన్నీళ్ళు పెట్టుకుంటూ నుంచుంది.

"ఏమని అర్జీ పెట్టారు నీ మీద?"

"నా నడత మంచిది కాదని."

"మంచిదేనా?" నవ్వాను.

"ఏం చెప్పను?" అంది.

అవినీతికి తీసివేసిందా, పొన్నమ్మ!

"నేనె చెపితే ఆమె వింటుందా?"

"వింటారండి. నాకు తెలుసు."

"ఏం తెలుసు?"

"తెలుసులెండి" అంది చిరునవ్వుతో.

"తెలిస్తే యింకేం! మరి నీకు పని యిప్పిస్తే నా కేమిస్తావు?"

"నేనే మివ్వగలనండి?"

"ఇవ్వగలిగినదే"

"ఇస్తాను"

"మాట తప్పవు గదా?"

"తప్పను."

సాయంత్రం పొన్నమ్మ దగ్గిరికి తీసుకువెళ్ళేను. "ఏమిటి, లిల్లీ నీకెట్లా తెలుసు?' అంది ఇంగ్లీషులో. ఇంగ్లీషులోనే మాట్లాడుకున్నాము.

"నా దగ్గరకు వొచ్చింది. పాపం! పని తీసేశావుటగా."

"కారణం కూడా చెప్పలేదా. లిల్లీ నీతో?"

"చెప్పింది. కాని ఆ కారణం నీకు కోపం తెప్పించిందా? న్యాయంగా తోచిందా?"

"ఏం చెయ్యను, పిటీషన్లు వస్తే?"

"కాని నీకు యిష్టంలేకపోతే, నువ్వు నమ్మవలసిన అవసరమేముంటుంది?"

"కాని చూడు! అదేం టీచరు? ఎన్నాళ్ళు పనిచేస్తుంది. అలాంటి దాన్ని బోధనలకు పసిపిల్లల్ని ఎట్లా వప్పజెప్పగలము?"

"నువ్వుకూడా అట్లా అంటే?"

"నేనుకూడానా? అంటే అర్థమేమిటి?"

"నువ్వే యోచించుకో"

ఆమెకి కోపం వొచ్చింది.

"నేను మొదట్లోనే చెప్పలేదూ? మగవాళ్ళకి హక్కుల్ని యిస్తే చవకైపోతామని, చదువుకున్న వాళ్ళం యోచించి మనసు వున్న మనకీ యీ పశువులకీ....."

"సరే మనం వాదించుకుందాం గాని, ముందు ఆమెని పంపేయి."

"పొమ్మను"

"ఉద్యోగమిస్తాననూ."

"వీల్లేదు, నిశ్చయం."

లిల్లీని వెళ్ళమన్నాను. వెళ్ళింది.

మాట్లాడకుండా కూచున్నాము.

"భర్తలున్న స్త్రీలు ఎందుకు పురుషులతో వెడతారో నాకు అర్థం కాదు. కావలసింది దేహసౌఖ్యం. అది తీరితే ఇంకేం అవసరం!" అంది.

"కాదు, అనేక కారణాలున్నాయి. మగవాడు స్త్రీని కోరడమో?"

"అదీ నా కర్థం కాదు."

"రోజూ గోంగూరపచ్చడి తింటే యెట్లా వుంటుంది? భార్య అన్నం. అది మామూలు. అది లేంది భోజనం లేదు. తక్కిన వ్యవహారాలు ఆధరువులు. అవి లేంది అన్నం రుచించదు. వాటి సహాయంతో ఎక్కువ అన్నం తింటాం. అది భార్యలు గుర్తించరు. "చిరుతిండి మరిగి అసలు అన్నం తినడం మానేసే వారూ లేరూ?"

"వారు అవివేకులు, చిన్నపిల్లలు చేసేపని అది. వాళ్ళకి అజీర్ణం తప్పదు."

"ఆడదానికి?"

"ఆడదానికి వేరు ..... కొందరికి తప్ప."

"ఏమో?"

"స్త్రీ విషయంలో ఎక్కువ కష్టాలున్నాయి."

"ఎవరు తెచ్చి పెట్టినవి?"

"సంఘం."

"అంటే పురుషులు."

"కావచ్చును. కాని బాధలు, సమస్యలు ఎక్కువైన మాట నిజం. కారణం మేమైతేనేం. అదిగాక నాగరికత లేనివాళ్ళు పుట్టి అన్నం తిని తృప్తిపడగలరు. చాలామంది స్త్రీలు ఇంకా నాగరికత పొందనేలేదు. కొద్దిమందికే వివిధ రుచుల మీద ఆశ వుంది. అట్లాంటి వాళ్ళని అనుభవించనీ, అందువల్ల సంఘమూ భర్తా కలిగించే బాధలు పడనీ."

"మొత్తానికి భర్తలు వున్న స్త్రీలు ఇతర పురుషులను వాంఛించడం క్షమించదగిన పనిగాదు."

"లిల్లీకి పెళ్ళయిందా?"

"ఆ"

ఆ రాత్రికి ఇంకేమి మాట్లాడటానికి నాకు బుద్ధి పుట్టలేదు.

ఇంటికి వెళ్ళేటప్పటికి లిల్లీ నాకోసం కాసుకుని వుంది.

"లిల్లీ, నీకు పెళ్ళి అయిందట కదా?"

"అయింది, కాని ఆయనకూ నాకూ సంబంధం లేదు."

"ఆయన ఎక్కడ వున్నాడు?"

"నా యింటోనే కాని సంబంధం లేదు.... ఏమన్నారండీ?"

"ఆమె నామాట వినడం లేదు"

"నాకు వుద్యోగం లేకపోతే మళ్ళీ ఆయన చేతుల్లో చిక్కాలి."

"ఏం, చిక్కితే?"

"అంతకన్న చస్తే మంచిది."

"ఏమి లోపం?"

"ఎట్లా చెప్పనండీ? నాకు చేతకాదు."

"పోనీలే, కాని ఇట్లాంటి అపవాదులు ఎందుకు తెచ్చుకున్నావు?"

"నాకు గిట్టనివాళ్ళు"

"విరోధాలెందుకు వచ్చాయి?"

"చూడండి. నాదీ మానవశరీరం. ఎవరిమీదో ఎందుకో యిష్టం వుంటుంది. అందువల్ల ప్రతివాడు తనమీద ఎందుకు యిష్టపడకూడదంటే, సాధ్యమా? అట్లా అంటే కోపాలు."

"నేనడిగితే!" అన్నాను సాహసించి.

"మీరా?" అని సిగ్గుపడుతూ దగ్గిరికొచ్చింది.

కుర్చీమీద కూర్చున్న నేను, ఆమె పిరుదులను చేతులతో అందుకుని, నా తలని ఆమె నున్నని పొట్టక్రింద ఆనించాను.... కాలుతోంది. లిల్లీ నా భుజాలమీద తలపెట్టుకొని కూచుంది. ఆలోచించుకుంటున్నాను. ఇట్లాంటి సౌఖ్యాన్ని యిన్నేళ్ళు ఎలా ఎరగకుండా మిస్ఐనానాఅని? ఇంక ఏ పదేళ్ళో మిగిలింది మళ్ళా యిట్లాంటి ఆనందాలకి. ఈ పదేళ్ళలో ఒక్కరోజు వృధా చేశానా, నా అంత మూర్ఖుడుండడు. మొగవాడి ఉద్రేకపు కామానికి తీసిపోక ఎదురు కామం ఇవ్వడానికి సృజించేరు ఆమె జఘనాన్ని మన్మథ ప్రభృతులు. రంభ అంటే యిదే కావును ఆస్వప్నం!

"లిల్లీ!"

"ఏమండీ..... మాట్లాడరేం? ఎందుకు పిలిచేరు?"

"ఏమీలేదు"

"చెప్పండి"

"నువ్వు నల్లకలువవి. కలవలన్నింటిలోకి శ్రేష్ఠమైనది, విశాలమైనది, సువాసనకలది, దేవతలచేత ప్రేమింపబడినది గంగానది సరోవరాలలో పుడుతుందని ప్రతీతి కలదు."

పక పక నవ్వింది. ఆమె రొమ్ము కదలిక చూసి పరవశుడయ్యి మళ్ళీ ఆమెను ఆలింగనంలో అనుభవించాను.

* * *

నేను క్షవరం చేసుకుంటున్నాను.

"ఏమండీ, నా పని సంగతి?"

"ఇంకా పని జ్ఞాపకముందా?"

"పనీ, భోజనమూ, జీతమూ యిట్లాంటి శుష్క ప్రయోజనాలు మనకేం పని?"

"ఇవ్వాళ ఆఫీసుకు వెడతారా?"

"ఆ, తప్పదు"

"నన్ను కూడా స్కూలుకు పంపండి"

"ఎంత చమత్కారివి? ...... నిన్ను వదలను"

"నే నిక్కడినుంచి కదలను."

"నిజంగా యిష్టమా నామీద?" అని నా పురుష అహంకారం అడిగింది.

"అవును"

"మరి నాతోనే వుంటావా?"

"నిజంగా వుంచుకుంటారా?"

చచ్చేను. ఆమె ఒప్పుకోదనే ధైర్యంతో ఆ ప్రశ్న వేశాను.

"మరి నీ పని?"

"మీ దగ్గరే వుంటే నాకు పని ఎందుకు?"

"అట్లాకాదు. 'వుద్యోగం స్త్రీ లక్షణం!' వచ్చేపని మానేస్తే ఎట్లా?"

"సరే! యిప్పించండి"

మళ్ళీ బాధపడ్డాను. నన్ను వొదలిపోవాలంటే చింతకనపర్చదే?

"ఆమె యివ్వదు"

"మీరు చెప్పితే, బెదిరిస్తే, ఇస్తారు."

"ఏమని బెదిరించను?"

"మీకే తెలుసు?"

ఎంత తెలివికలదానివి, లిల్లీ!

"అట్లాకాదులే. ఆమెతో ఎందుకుగాని చైర్‌మన్‌గారితో చెప్పి వూళ్ళోనే యిప్పిస్తాలే."

"ఎప్పుడు?"

"యీ వేళ వెడతాను. నువ్వు మీ బంధువుల యింట్లో వుండు. సాయంత్రం వస్తావా?"

"రాత్రంతా ఏమైనావని అడుగుతారు గావును వాళ్ళు"

"పని ప్రయత్నంలో వున్నానను"

"అర్ధరాత్రా! అంటారు? సరేలెండి"

మూడోరోజుకి లిల్లీకి ఆ వూళ్ళోనే హెడ్‌మిస్ట్రస్సు పని అయింది. డబుల్ - స్కూల్లోనూ, నా ఇంట్లోనూ! పొన్నమ్మ నాకు కబురంపించింది.

"చాలా పనిగా వున్నట్టున్నారే! దర్శనమే లేదు."

"అవును వచ్చి చెప్పాలనుకుంటున్నాను."

"Experiment of ...... F !"

"లిల్లీ ఏనా కొత్త Experiment?"

"ఏమైతేనేం?

"దాని వుద్యోగం మళ్ళీ వూడుతుంది."

సాయంత్రం చైరుమెన్ కబురంపేడు నాకు.

"ఇదేమిటయ్యా? యీ ఇన్‌స్పెక్ట్రస్సు లిల్లీ ఉద్యోగానికి అభ్యంతరపెడుతోంది."

"ఆ అభ్యంతరాలకేం లెండి, మీరు తలచుకుంటే"

"మీకు చాలా యింటరెస్టుందే!"

"ఏదో కూడు లేనివాళ్ళు పాపం"

రాత్రి లిల్లీ రాలేదు. తల నొప్పిగా వుందని కబురంపింది. కొత్తలో - మోహపుకొత్తలో - వస్తానన్న మనిషి రాకపోతే ఎంత బాధ పడతామో, ఎలాంటి సాహసపు పనులు చేస్తామో అందరికి తెలిసిన విషయమే!

మనసు పట్టలేక లిల్లీ యింటికి వెళ్ళాను.

తల నొప్పిగా ఉన్నా పక్కన కూచుని ఆమెను, బాధతో మూసుకున్న ఆమె కళ్ళను చూస్తూ, ఆమె చెంపలు, నడుము రాసుకూచోడమే ఆనందం.

లిల్లీ లేదింట్లో. సిగ్గును చంపుకుని దరియాప్తు చేశాను. చైర్‌మెన్ గారి యింటికి వెళ్ళిందట, యింకా రాలేదు.

"ఇంత పొద్దుపోయినదాకానా?"

"కొత్తలో యిక్కడే పడుకునేది. ఈమధ్య పదిరోజుల నుంచి రాత్రు లేమవుతోందో ఎవరికీ తెలీదు. ఏమోనండి? ఈ ఇంటిలోంచి పొమ్మనాలని చూస్తున్నాము"

"అవును మీవంటి మర్యాదస్తులు వుపేక్షించవలసిన విషయం గాదు ఎప్పుడొస్తుం దంటారు?"

"ఏమో?"

పక్క గుడిసెలోంచి ఒకడు -

"చైర్మనుగారింటికి సాయంత్రం ఆడదివెడితే పొద్దున్నే రావడం" అన్నాడు.

"మరి ఇంటి దగ్గర ఆయన ఆడవాళ్ళు ఊరుకుంటారా?"

"ఇంటికి కాదండి. రహదారి బంగళాలో చేరుకుంటారు, వీళ్ళు అంతా."

బంగళాకు పోయినాను. నా వుద్దేశ్యమేమిటో నాకే తెలీదు.

"చైర్మనుగారున్నారా?"

"లేరు"

"ఉన్నారని తెలుసు నాకు. ఇనస్పెక్టరుగారు వొచ్చేరు, అవసరంగా మాట్లాడాలని చెప్పు."

"ఏమంటారో?"

"చెప్పు. వీల్లేదంటే పోతాను."

బైటకు వొచ్చేడు చైర్మను. చాలా కులాసాగా వున్నాడు. బ్రాందీ మహత్యం వల్ల.

"ఏం బ్రదర్, ఏమిటా అర్జంట్? తొందరగా కానీ."

"లిల్లీ వుందా? ఏం చేస్తోంది?"

"ఉద్యోగం సంపాదించుకుంటోంది."

◆ ◆ ◆

ప్రచురణ : (చలంగారి కలం - స్టేషను పంపు) ఎమెస్కో, ప్రథమ ప్రచురణ, 1971